СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 83. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 27-го квітня 1945. No. 83. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, April 27, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ КЛАДЕ НАТИСК НА МИР І СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ПРОМОВІ ДО КОНФЕРЕНЦІЇ

Промова президента Трумана, виголошена по радіо до 3,000 делеґатів і їх помічників, зібраних на міжнародній конференції ЮНСІО в будинку опери в Сан Франсиско в год. 4.30 сполудня, відзначалася тим, що в ній була точно зясована головна ціль конференції, тобто створення орґанізації для миру. Президент домагався теж справедливости в засадах орґанізації, кажучи: „Справедливість остане найбільшою силою на світі і лише цій одній силі ми покоримося". До делеґатів президент заговорив вітверто: „Станьте понад особисті інтереси і створіть орґанізацію для забеспеки, яка заведе справедливість і оправдає велитенські жертви, покладені у війні".

Президент віддав належну пошану помершому президентови Френклинови Д. Рузвелтови, приписуючи йому головні заслуги при скликанню конференції і закінчив висловом надії, що при Божій помочи конференція принесе бажані успіхи.

Конференцію відкрив іменем Обєднаних Держав секретар стейту Едвард Стетиніюс і впровадив неприявного президента Трумана, для виголошення промови по радіо, опісля представив ґубернатора Каліфорнії Ирла Ворена і посадника міста Сан Франсиско Роджера Д. Лапгема для виголошення привітних промов. Все це сталося в середу 25. квітня.

ЗГАДУЮТЬ ПРО ДЕЛЕҐАТІВ УКРАЇНИ І БІЛОРУСИ НА МІЖНАРОДНЮ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Спеціяльний кореспондент ґазети Ню Йорк Таймс, Джеймс Б. Рестон, повідомляє із Сан Франсиско, що в розмовах поза урядовим зібранням делеґати на міжнародню конференцію обговорюють різні справи. Представники усіх держав будуть мати нагоду на початку конференції зголосити різні справи, якими конференція може займатися. „Є признаки" — пише Рестон — „що деякі делеґації піднесуть питання, щоб дозволити Польщі, Арґентині, Білорусі й Україні мати заступників на конференції. Росіяни вже піднесли питання, щоб признати Білорусі й Україні в самих початках членство з правом голосу в міжнародній орґанізації і ця справа, над якою є поважний спір, може прийти скорше під наради конференції, ніж можна було сподіватися".

НЮЙОРСЬКУ ҐАЗЕТУ ВИДАЮТЬ ВОДНОЧАС У САН ФРАНСИСКО.

Між делеґатами й публикою в Сан Франсиско викликала здивованя поява ґазети Ню Йорк Таймс в середу 25. квітня з тою самою датою. Ґазету на 4 сторінках роздавано даром по готелях і при сніданню в ресторанах, де збираються делеґати.

Цю штуку вияснює само видавництво Ню Йорк Таймсу так: У Ню Йорку появляється ранішнє видання ґазети в год. 2. сівночи. Із так званої щіткової відбитки цього видання, заки ще воно піде до друкарні, вислано фотоґрафію по пів сторони телеґрафом до друкарні ґазети Індепендент у Ричмон під Сан Франсиском. Там зложили ці половинки на повні 4 сторінки, знову відфотоґрафували цілі сторони і зробили цинкові відливи. З цих відливів надрукували 2,000 примірників і їх порозносили в ранних годинах по готелях та ресторанах. — Осяг Ню Йорк Таймсу вважають передвісником нового перевороту в ґазетярській техніці.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДВІДАВ НОВИЙ БУДИНОК СЕКРЕТАРІЯТУ.

Без попереднього заповідження президент Труман виїхав автом з білого Дому у Вашинґтоні в середу 25. квітня в год. 1.40 сполудня і поїхав через ріку Потомак до цеї частини міста, де находиться великий будинок для приміщення воєнних бюр, званий Пентаґон. Тут відбув наради з секретарем війни Ґенрієм Стимсоном, урядуючим секретарем стейту Джозефом Ґру, начальником булави Джорджом Маршалом, адміралами Кінґом і Лігім. Візита президента просто небувала в історії Вашинґтону, бо урядовці приходять до президента на наради, а не на оборот. З цього приводу появилися різні пояснення такої поведінки президента. Між іншим говорять, що президент розмовляв з начальним командантом Айзенгавером в Европі, бо з Пентаґону є пряме телефонічне получення з начальною командою.

ПРИЛОВИЛИ РІЗНИКІВ З ЧОРНОГО РИНКУ.

Спеціяльна комісія конґресу, яка розслідує причини поширення чорного ринку на мясо, відкрила, що в Ню Йорку продають мясо по подвійній ціні з різні, яку заложено щойно перед роком.

Заповідають кінець війни в Европі на 1. червня

Після конференції з президентом Труманом конгресмен Дж. Бюел Снайдер, предсідник буджетової підкомісії воєнного департаменту у Вашинґтоні заповів, що збройний опір німців покінчиться мабуть 1. червня. Він сказав, що президент теж згодився з таким поглядом. „Ми моглиб покінчити цю війну 20. травня або 1. червня, колиб ми наразили наших вояків на повну небеспеку і хотіли знищити оці небеспечні воєнні мішки, які там потворилися" — сказав Снайдер. Одначе американські команданти волять не виставляти на небеспеку вояків, коли цього не вимагає стратеґія. Про війну на Тихому океані сказав Снайдер, що вона, за думкою президента, покінчиться в девяти місяцях або до року. Одначе треба зробити такі приготування до неї, начеб вона мала тривати ще три роки.

МІНІСТРИ ЧОТИРЬОХ ПОТУГ ВІДБУВАЮТЬ НАРАДИ У САН ФРАНСИСКО

Зогляду на міжнародню конференцію у Сан Франсиско, в котрій беруть участь міністри закордонних справ різних держав, представники Чотирьох Потуг, які радили в Вашинґтоні над важними справами, перенесли дальші розмови до Сан Франсиско. У готелю Фермавнт секретар стейту Стетиніюс примістив своє бюро і сюди приходять міністер закордонних справ Великої Британії Антоні Іден, міністер Советів Вячеслав Молотов і китайський Т. В. Сонґ. Зогляду на ці наради кружляють поміж дипльоматами різні поголоски, одначе нема ніякого комунікату з нарад і тому на поголосках кінчиться.

Загально звертає на себе увагу поведінка советського міністра Молота. Він не говорить із ніким, а навіть забеспечує себе перед яким небудь зближенням до нього ґазетарів в такий спосіб, що окружився 15 сильними советськими людьми, які творять його постійну прибічну ґвардію. Навіть, коли прибуває до готелю, Молотов робить це так потайки, що ніхто не знає, як це сталося.

КОНФЕРЕНЦІЯ СВІТОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ ВІДБУВАЄ ЗАСІДАННЯ

До Сан Франсиско прибули делеґати наміченої нової світової робітничої орґанізації, над якою відбулася недавно нарада в Лондоні. Прибули представники робітничих орґанізацій з Советів, Анґлії, Франції, Бельґії, а Злучені Держави представляє орґанізація СІО.

Франція хоче бути признана світовою потугою

Знагоди відкриття конференції в Сан Франсиско виголосив ґенерал Де Ґол радіову промову, в котрій пригадував конференції, що успіх заміреної мирової орґанізації залежить від того, чи Франції буде признана визначна роля в світовій орґанізації.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ДОПУЩЕННЯ

Італійський уряд [illegible] конференцію. Протест пригадує, що теперішній уряд демократичний та що Італія тепер поважно помагає Аліянтам у боротьбі проти Німеччини.

СОВЄТСЬКІ ЧАСОПИСИ ЗА САН-ФРАНСИСКУ КОНФЕРЕНЦІЮ

Совєтські часописи заявляються за довершенням в Сан Франсиско праці, розпочатої в Домбартон Овкс. У „Червоній Зорі", органі Червоної Армії, пише проф. Евген Коровін, що успіх цеї праці залежить від співпраці великих потуг та довіря до них збоку менших держав. Коровін виступає гостро проти „інтернаціональної орґанізації назадників", звернеої проти конференції. До назадників зачисляє „юнійних бюрократів" з Американської Федерації Праці й незалежних юній, між котрими згадує поіменно Джана Луиса.

І НІМЦІ ДАЮТЬ ПРИЧИНОК ДО КОНФЕРЕНЦІЇ

У руки вояків Девятої Американської Армії в Німеччині попали летючки, що їх розкидає німецька команда літаками між ними зприводу сан-франсиской конференції. „Повідомляється" у тих летючках між іншим американців, що Злучені Держави зірвали взаємини з Росією та що вони скоро обєднаються з Німеччиною, аби прогнати геть „большевицькі горди".

ФРАНЦІЯ ЗБИРАЄТЬСЯ АРЕШТУВАТИ ПЕТЕНА

З Парижа виїхали вже спеціяльні представники міністерства судівництва, що мають перебрати на швайцарській границі маршала Петена, котрий за своє урядування в Віші має відповідати незадовго перед французьким судом як зрадник Франції.

Справа комплікується поважно вісткою, що російські війська звільнили з націстичного концентраційного набору Едварда Геріота, лідера соціялістично-радикальної партії.

БРИТАНІЯ ПРОТИВИТЬСЯ ПОЛЬСЬКО-СОВЄТСЬКОМУ ПАКТОВИ

Британський уряд радив був советському урядови не робити пакту з тимчасовим польським урядом у Люблині. Советський уряд цеї поради не послухав.

Як конференції Стетиніюса, Ідена й Молотова в Вашинґтоні в польській справі не довели до ніякого результату, британський уряд дав до зрозуміння, що він далі стоїть у польській справі на становищи угоди в Ялті. На тому самому становищи стоїть американський уряд.

ҐАЗИ, ЯКИХ НІМЦІ НЕ МАЛИ ЧАСУ ВЖИТИ. — Та сцена є знята в лісі, недалеко Лясса в Німеччині. Німецький офіцир опроваджує американського офіцира, майора С. В. Ската по сховках, де ховано ґазові бомби. На залізничім двірці в тому місті захопили американські вояки цілий вагон таких бомб.

ЧЕРВОНІ ОКРУЖИЛИ БЕРЛІН І ПЕРЕЙШЛИ ЕЛЬБУ

За загальними сподіваннями, війська Червоної Армії зо сходу та американські й британські війська зо заходу мали би стрінутися зо собою вчас, як у Сан Франсиско збереться конференція для забезпечення світового мира.

Дві великі советські армії обєдналися на північний захід під Потсдаму, колишньої під-берлінської столиці Гогенцолєрнів, окружуючи в цей спосіб Берлін з усіх боків та приготовляючися до остаточного зломання всякого ворожого опору в Берліні.

Інші частини Червоної Армії перейшли ріку Ельбу (Лабу) коло Дрездена й заняли місто Рісу. На півночі Червона Армія заняла Піляв та знищила німців у „мішку" у Східній Прусії. У Чехословаччині дійшла до передмість Брна.

Оборонці Берліна робили протиатаку за протиатакою, інколи вживаючи підземних залізниць Берліна, аби заходити на зади російських відділів, але їх там советські війська вибивали.

ТРИ АЛІЯНТСЬКІ АРМІЇ НАСТУПАЮТЬ НА ГІТЛЄРОВУ РЕДУТУ.

Повзи Одинацятої Панцирної Дивізії ґенерала Петона, повзи й піхота Семої Американської Армії ґенерала Печа та війська Першої Французької Армії поступають постійно на зменшуючийся трикутник на північ від Альп, де Гітлер заповів остаточний бій проти своїх ворогів у так званій „національній редуті". Війська Третьої Армії зайшли вже на віддаль 15 миль до австрійської границі.

НІМЦІ ШУКАЮТЬ НАГОДИ ЗДАВАТИСЯ АМЕРИКАНЦЯМ.

І німецькі вояки й німецьке цивільне населення втікає перед російськими військами та старається дістати під захорону американських [illegible] ки, що американським військам здавалися люди, що перейшли пішком двіста миль зо східної Німеччини, аби здатися американцям. Коли їх американці розпитували, чому вони це робили, німці відкрито заявляли, що їм говорив німецький уряд, що росіяни палять оселі й масакрують населення.

Приймаючи здачу військових людей, американські вояки розглядають їх добре, чи між ними нема цивільних людей, які вкриваються в військових уніформах, аби уникнути кари за воєнні злочини, котрих допускалися нацисти.

НІМЕЦЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ КЛИЧЕ НІМЦІВ ДО ЗДАЧІ.

Німецький ґенерал Гайнріх Кірхгайм, що його піймали американці в полон коло Вартебурґу, виголосив через люксембурське радіо заклик до німецької армії не продовжувати безплодний опір, а здатися. У своїм апелю ґенерал звертався передусім до ґенерала Кайтеля, головного команданта німецьких військ та воєнного дорадника Гітлера. Звертався теж до вояків зо словами, що, як опір не має найменших виглядів на успіх, вони повинні вважати себе звільненими від військової присяги.

ПОЦІЛИЛИ БОМБОЮ СХОВОК ГІТЛЄРА.

Британські бомбовики скинули величезні бомби на Гітлерове схоронище в Берхтесґадені та поцілили його одною з тих бомб, що важить 6 тон та сама може розбити цілий блок домів. Чи Гітлер був тоді в своїм схоронищу, не відомо.

Поцілено теж Гітлерове схоронище коло Кельштайну.

НІМЦІ В ІТАЛІЇ ВІДСТУПАЮТЬ В ПЕРЕПОЛОХУ.

Пята й Восьма армія перейшли через ріку По та погнали за скоро відступаючими німцями. За всіми признаками, німці відступають у справжній поляці. Люди, коні, корови й воли тягнуть дорогами вози, а аліянтські літаки бють по них без перестанку зо скорострілів. Аліянти взяли кілька міст, у котрих, як говорило одно німецьке радіо, щойно кілька днів тому був Мусоліні.

Одна Пята Армія захопила за останніх пару днів 25,000 німецьких вояків у полон.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПОВСТАННЯ НА ТИЛАХ НІМЦІВ.

До Швайцарії приходять вісти, що в північній Італії поширяється сильно всенародне повстання проти німців і італійських фашистів. Партизани окружили німецькі ґарнізони в Ґенуї, Міляні й Туріні. Італійські фашисти пробують помагати німцям, а народ партизанам. Ґенуанське радіо вже проголосило вістку про звільнення Ґенуї: „По 20 роках фашистівської тиранії й двох роках націстичної окупації Ґенуа знову вільна".

НОРВЕҐІЯ ПРОСИТЬ ШВЕЦІЮ ЗА ІНТЕРВЕНЦІЮ.

Норвезький уряд на вигнанню попросив Швецію змобілізувати свою армію та вступити до Норвеґії „в відповідний час", аби здержати німців від їх кампанії нищення.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число в суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сіті і Загряниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КОНФЕРЕНЦІЯ

Ледви чи було коли в історії світа таке, аби в ньому велася велика війна, а очи світа були звернені передусім не на неї, а на мирну конференцію дипльоматів, що зібралися розглядати мирове питання. Власне таке трапляється тепер на наших очах, коли в Сан Франсиско збирається конференція близько пів сотні держав для вироблення пляну організації для вдержання мира.

Якраз, коли в світі ведеться війна, тоді увага людей, народів і держав, звичайно звертається на висліди воювання, отже на такі питання, як: котра сторона виграє війну? кільки воєнного відшкодовання має заплатити переможена сторона? до кого буде належати цей або онтой край? куди має бути проведена границя між цею й тою державою? Такі справи вбилися в поняття світу про міждержавні конференції вчас і після війни до того, що й від сан-франсиської конференції досить загально ждуть вирішування якраз таких питань, і то не дивлячися на те, що скликано її виразно не для розвязки таких питань.

Питання розмежування територіяльного держав усунено з порядку дня конференції зовсім до того, що навіть не запрошувано на конференцію держав, котрі існували до війни, а котрі підчас війни перестали існувати як осібні політичні одиниці, як: Литва, Латвія й Естонія. Ще й досі йде між трьома потугами спір щодо питання, хто має представляти на конференції Польщу, але й це питання обертається не довкола питання границь Польщі, хоча багато польських імігрантів так думає. Наділі, польську границю три потуги вже вирішили на кримській конференції, а непорозуміння між ними обертається тільки довкола питання, чи признати право репрезентувати Польщу на конференції люблинському урядови, як цього домагається Москва, чи ждати з признанням такого права аж на створення нового, більше репрезентативного уряду, по думці кримської конференції.

Чи добре зробили ініціятори конференції, що такі звичайні справи мирових договорів відсунули з порядку дня конференції, покаже майбутнє. Фактом є, що конференція має на ціли виробити плян машинерії для забезпеки світового мира. Конференція є відповіддю на загальний крик цілого світу за миром. Власне спір у польській справі показує, що конференції грозить небезпека не так від тих відсунених питань, як від того, що між державами, ба навіть потугами, є поважні розходження щодо основ мирового наладнання. Певна річ, що зібрані держави бажають мира, противляться агресії, хочуть оперти мир на справедливість, але вони радикально різняться власне в розумінню агресії та в понятті справедливости. При таких умовинах конференція може розбитися, або покінчитися штучним компромісом, себто компромісом, у котрім ужиється слів, які одні будуть далі розуміти в один спосіб, другі в другий, який отже основних різниць не загладить, а тільки їх закриє.

Український Конгресовий Комітет

Уже більше як рік минуло з того часу, як представники українських громад, парафій, товариств, організацій, установ та місцевих комітетів зіхалися на велику раду до Філядельфії, тобто на Другий Український Конгрес 22. січня 1944 р. Там обговорили вони теперішне воєнне положення нашої батьківщини — Америки і незвичайно критичне положення краю наших батьків — України. Вони перевели там відповідні постанови для посилення й координації нашої праці в користь воєнних зусиль Америки, а також для оборони безпощадно винищуваного українського народу як на його рідних землях так і поза границями України.

Для переведення в життя цих постанов вибрав Другий Український Конгрес відповідне тіло, Український Конгресовий Комітет Америки — і цьому вибраному комітетови обіцяли делегати солідарну підтримку у його праці. Відповідно до сил і до цеї підтримки, яку досі давав загал, Український Конгресовий Комітет виконує свої завдання. Може не так, як він собі бажав би, та всетаки праця йде, не зважаючи на ці перепони, з якими стрічається під теперішню пору, кожна оборона основних прав українського народу на його вільне й державне життя. Ці перепони завжди ставив у першу чергу кожночасний окупант українських земель. Так було в далекому минулому, так було за націстів, і так є тепер, коли майже вся Україна опинилась під Советами. Та найгірше те, що ворогови помагають „матір катувати" ще й ті, що повинні в зневіру, не лишилися вже давно, але ще й тягнуть інших у дальше й політичне вороже ярмо. Що так є, вистарчить поглянути на акцію наших большевиків та тих, що тепер ідуть за ними, себто наших попутчиків.

Вони то намагаються тепер переконати американських українців, що один наїзник на українські землі є ворогом українського народу, а другий — то вже є його спасителем. А прецінь один і другий наїзд — це є ніщо інше, а тільки поневолення України і українського народу. Та попри фальшиві гасла, кидані серед теперішнього важкого положення, ці лжепророки вживають найбільш рафінованих способів, щоб заманити громадян українського роду в свої сіти. Вони навіть пробують присвоювати собі провід, щоб таким чином легше могти помагати ворогам затісняти невольничі кайдани на український нарід. Хочуть нами проводити, хоч вони свідомі цього, що пішли в найми до історичного ворога українського народу.

Перед ось такими самозванцями, які самі капітулюють перед ворогом, як і перед наказними провідниками, що є на службі ворога, остерігає геній українського народу такими словами:

„Не звикай утертими стежками йти за другим сліпо як у дим,
Бо як стануть пастухи вовками, треба вівцям пастися саммим".

Настало „время люде"! У таку пору кожен громадянин українського роду повинен напружити свої найкращі умові, духові й моральні сили. Треба зробити все можливе, щоб витримати небувалу крізу. Треба бути готовим на жертву; треба давати жертву крови й майна на докінчення війни, яку веде наша батьківщина Америка, а теж класти жертви на ратунок українського народу від фізичної й духової смерти. Треба лучитися з іншими громадянами — однодумцями і з ними разом переводити солідну організацію усіх визвольних сил. Треба спільними силами відбивати напасти підступного й безпощадного ворога і треба інформувати світ про конечність дати волю українському народови, тепер, щоб виключити на будуче кріваву війну за його визволення.

Саме тепер зачинає радити Світова Конференція в Сан Франсиско, яка може бути рішальною для долі народів на століття. У такий час треба скупчення сердець і думок для великої справи. Кожен свідомий громадянин і громадянка мають памятати, що Український Конгресовий Комітет це є наше, нами вибране провідне тіло, та що воно не зможе як слід виконати наложеного на нього завдання без належної одночасної підтримки широкого загалу. Даймо ту підтримку — моральну і матеріяльну.

Прийшла велика, історична пора! Не час тепер на вагання й на вичікування. Злучім усі свої сили на працю і на допомогу Українському Конгресовому Комітетови у його змаганнях виконати народній обовязок перед історією!

Скріпити на місцях його моральну силу і авторитет, бо тим скріпляємо самих себе — наші власні ідеали.

І даймо йому негайно фінансову допомогу на політичну акцію, інформативну і видавничу, бо це є нашим обовязком як свідомого й ідейного суспільства.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

За участь жіноцтва в громадській праці

(З часопису „Вістник", що почав виходити в Парижі, Франція).

Давня і світла традиція української жінки. Історія українського народу славить її вже з перших сторінок. Завжди у важких хвилинах життя нашого народу, — поруч найбільшого геройства мужчин, — золотою ниткою пронизана й жертвенна співпраця української жінки.

Ще в княжих часах прославилась на всю Европу мудра й проворна княгиня Ольга, що, після смерти свого чоловіка, князя Ігоря, втримала гідно княжий престол, оборонила українські землі від ворожих нападів та перша прийняла християнську віру.

Гарна княжна Анна стала жінкою французького короля Генриха II., і французи по сьогодні знають її під назвою „Анна рейна" та зберігають її могилу в Ст.-Ліс (околиці Парижа).

Горда бояриня, посадниця Новгорода, — Марта Борецька, — стала під час облоги Новгорода на чолі оборони й воліла радше вмерти на валах, як здатись ворогам.

За козацьких часів історія згадує багатьох жінок, що життя своє віддали в боротьбі за Батьківщину. Народ творив численні легенди на основі їх геройських вчинків, надиханих гарячою любовю до України, оспівував їх у своїх чудових думах і піснях. Безсмертний тип Кулішевої Олесі й всіх отих гордих козачок, що ставили рідний край вище від особистого щастя, багатства й вигод.

Серед них окреме місце займають такі визначні жінки, як Ганна Виговська, Мотря Кочубеївна та Марина, гетьманова мати. Своєю освітою та знанням — незвичайним на тодішні часи — вони могли суперничати на всіх пануючих дворах Европи.

У пізніших часах появляються жінки-письменниці, що своєю невтомною працею та мистецькими творами збагачують українську літературу. Марко Вовчок, Ганна Барвінок, Ольга Кобилянська, Наталя Кобринська, Людмила Черняхівська, Софія Русова, Леся Українка — ось імена, якими може пишатися українська література на переломі XIX. і XX сторіччя.

В часи першої світової війни українські жінки брали збройну участь у рядах Січових Стрільців. Серед них Олена Степанів, Софія Галечко, Катруся Дмитерко, — память про них залишиться для нас на віки свята.

Після упадку визвольних змагань — частина українського жіноцтва йде в підпілля; серед них мученицькою смертю гине в польській тюрмі Ольга Бассараб, інші-ж беруться до громадської праці над піднесенням свідомости широких верств українського жіноцтва.

У Галичині добилися українські діячки великих наслідків: повстало чимало жіночих товариств, що взяли собі за мету розвинути й піднести культурний та господарський рівень української жінки, без огляду на її клясову приналежність. У жіночих товариствах працюють разом жінки-інтелігентки, робітниці й селянки, для одної спільної мети — української справи. Декілька статистичних даних покажуть найкраще правдивість цього твердження.

„Союз Українок" мав до війни 1939 р. 4,000 сільських гуртків, 82 філії по містах і містечках Галичини та централю у Львові, що втримувала звязки зі всіма жіночими організаціями Европи й Америки, висилаючи на міжнародні зізди своїх представниць, дарма, що вони, як члени недержавної нації, зустрічали багато перепон, особливо від польського уряду. Чужинки цінили українок за їх дисципліну та подивугідну організованість. Побіч цієї суто-жіночої організації, було ще на терені Галичини багато інших, де жінки кермували установою, або своєю працею поставили її на відповідну висоту. Заслуга в цьому таких одиниць, як голова „Союзу Українок" та редакторка політичного жіночого журналу „Жінка", Мілена Рудницька (двічі вибрана послом до польського сойму), Ольга Федак-Шепарович, Олена Кисілевська (ількакратно вибирана до сенату), що видавала часопис „Жіноча Доля", Константина Малицька — письменниця й сеньорка українського шкільництва, Олена Павликовська — директорка кооперативи „Народне Мистецтво", Іванна Блажкевич — кооперативна діячка, засновниця господарських курсів по селах, Лідія Бурачинська — редакторка журналу домашньої культури „Нова Хата", Марія Струтинська — редакторка журналу „Наші Дні", Софія Перфанович — голова протиалькогольного тов. „Відродження", та десятки інших, що стояли на чолі таких товариств, як Марійська Дружина Пань, Товариство Опіки над молоддю, або працювали для церкви, школи, дитячих садків, опікувалися хворими і вязнями, працювали в кооперації, для розвитку домашнього і сільського господарства, пласту, спорту та культурних розваг.

Перечисляти їх усіх — забралоб надто багато місця. Можна тільки з певністю твердити, що перед 1939 р. дуже мало було в Галичині інтелігентних жінок, які не цікавилися б громадською працею, а багато селянок та робітниць, що входили в склад управ цих товариств своєю працею і громадським вироблянням нічим не поступалися перед цими інтелігентками.

*

Це так було в краю. Питання участи жіноцтва в громадському житті на еміграції куди пекучіше. Це твердження постараємося пояснити:

Політичний, господарський та культурний розвій народу залежить насамперед від того, чи нарід має свою державу. Коли він її має — тоді цей розвій проходить нормально. Коли ж народ не має держави й знаходиться під займанщиною, тоді він бореться з перешкодами, які ставить йому окупант і змушений витрачати на це багато енергії. Але навіть і в цьому випадку, життя його розвивається далі, бо народ живе на своїй землі, звідки черпає потрібні йому соки до життя. Та коли частина цього народу виемігрує на чужу територію, — вона відривається від своєї землі, і, хоч як гостинно не приняла б чужа країна еміграції, вона не має звідки черпати цих животворних соків, вона живе тільки тим, що привезла з собою з рідного краю. Звичайно, цього не вистарчить на довго і треба неодмінно посилювати запас отого „рідного", отого „українського", що відрізняє наш народ від усіх народів світу.

Саме тому на еміграції виринає ще більша потреба рук до праці, голів до думання й серць для любови.

Колиж віддати мужчинам першенство у здібності „думання" то жінкам залишаються руки, які вміють так жертвенно й совісно працювати, та серце, оте гаряче материнське серце, що каже жінці любити дітей і чоловіка, що диктує їй поведінку для добра своїх близьких, а коли вона цю любов перенесе на громаду й суспільство, то серце не дасть їй зробити нічого такого, що принеслоб шкоду тим, яких вона любить, а навпаки: її материнський інстинкт завжди вкаже їй дорогу „для добра своїх ближчих і дальших „рідних".

І тому не вільно жінкам на еміграції, а особливо у Франції, ухилятися від громадської праці. На них лежить головне завдання: виховувати дітей в українському дусі. Коли прислухаємося, якою мовою говорять діти емігрантів інших націй, то почуємо, що майже всі їх діти, побіч французької, знають і свою рідну мову. А в нас? Чи всі наші діти вміють говорити по українському? А чия це вина? Дайте відповідь собі самі — українські матері!...

Особливо велика відповідальність падає на українську жінку, в мішаних подружжях, коли чоловік чужинець. Тоді жінка повинна так поставити справу, щоб діти знали і мову батька і матері. На цьому діти нічого не втратять, бо самі ми на еміграції переконалися, яка це потрібна річ — знання мов!

Та це не все! Розгляньмося по наших хатах! Чи зразу пізнати, що це хата українська? Чи на столі лежить вишивана скатерть, а на стіні, над портретом Шевченка, висить вишиваний рушник? Чи пані дому та її діти носять вишивані суконки й блюзки? Чи варить господиня українські страви; чи затримує наші старовинні звичаї на Свята? На це можуть нам відповісти: тяжкі часи, брак матеріялу, тісне мешкання, мало часу, а зрештою, це не таке важне! Ні, навпаки — це дуже важне, і то зогляду на дітей; бо коли ми, старші, привезли з собою спомини з рідного краю, то наші діти не можуть собі цього всього навіть уявити, бо вони цього не бачили й не переживали. І тому ми мусимо їм створити, бодай частково, обстанову української хати, бо без цього, без того „трохи рідного на чужині", ми не зможемо їх затримати для нашої нації.

Та це далеко не все! Українська жінка на еміграції повинна й мусить вийти з хати і, якщо не постійно, то хоч доривочно, зайнятися громадською працею. Чи заснувати своє жіноче товариство, чи ввійти до управи загально-суспільних товариств — участь жінки має велике значення для кожної організації. Адже жін-

ЖЕНЯЧКА

Оженився нарешті Семен Чабанюк. Взяв він собі бабу здорову, пикату, пудів із шість вагою. Взагалі повезло чоловікові.

А перед тим три роки ходив він вдівцем і ніхто не хотів за нього йти. Мав навіть на цій плятформі дрібне непорозуміння з кривою солдаткою з містечка.

Про це він мені розповідав так:

— Я, знаєте, з тею женячкою трохи поспішився. Звичайно, пора була гаряча — тут і косити, тут і возити і хліб збирати. А тут, братчики мої, вмирає мені жінка. Сьогодні вона, скажім, залягла, а завтра їй гірше. Кидається, марчить і з печі падає.

— Ну — кажу я їй, — спасибі тобі, Катерино Васильовно, без ножа ти мене ріжеш. Не в пору вмирати вибрала. Підожди, кажу, хоч поки жнива скінчаться.

А вона відмахується, верзе небелиці і мене не впізнає.

Ну, звичайно, покликав я лікаря. За пуд вівса. Лікар пересипав овес у свій мішок і каже:

— Медицинська наука й практика — каже — безсильна що небудь зробити. Не інакше, як помирає ваша супруга.

Дав він якісь порошки і відїхав. Пе вона бідна ті порошки, а не помагає. Маячить вона в гарячці і з печі падає.

Завив я, звичайно. Пора, думаю, гаряча — тут і носити, тут і косити, а без баби неможливо. Що робити, — невідомо. А коли, наприклад, женитися, то, знову таки, з ким оце женитися? Може бути, що декотра і пішла би, та не зручно їй на швидку руку.

Запряг я коняку, надів нові штани, вимив ноги і поїхав.

Приїзджаю в містечко. Хожу по знайомих.

— Пора — кажу — гаряча, балакати багато не доводиться, чи нема, кажу, якої-небудь миршавої бабочки, хоч би сліпенької. Інтересуюсь, кажу, женячкою.

— Є — кажуть, — розуміється, та пора гаряча, шлюбом ніхто не інтересується. Зайдіть, кажуть, до Анисії, до солдатки, може ту розагітуєте.

От я й пішов.

Приходжу. Дивлюся — сидить на скрині баба і одною ногою дригу мне.

— Здорові були, кажу. Перестаньте, кажу, чухати ногу — діло є.

— То, відказує, одно другому не заважає.

— Ну, — кажу — пора гаряча, сперечатися з вами довго не доводиться — ви та я — нас двоє — третій зайвий, обкрутимося, кажу, і завтра виходьте на роботу снопи вязати.

— Можна — каже, — якщо ви мною інтересуєтесь.

Кинув я оком на неї. Вачу — бабочка нічого, як і годиться, тілиста і робити може.

— Так, — кажу — інтересуюсь, авжеж. Та, кажу, відповіджте мені, все одно як на анкету, скільки вам літ від роду?

— А літ — відказує — не так багато, як здається. Літа мої не пораховані. А рік народження, сказати — не збрехати, одна тисяча вісімсот вісімдесять шестий.

— Ну, — кажу — пора гаряча, хто там буде їх лічити. Якщо не брешете, то гарно.

— Ні, — каже — не брешу, за брехню Бог карає. Збирайтесь, чи як?

— Так, кажу, збирайтесь. А багато ви маєте пожитків?

— Пожитків, каже, не так багато: діра в кишені та воша в жмені. Скринечка та перина.

Взяли ми скринечку і перину на віз. Захопив я горщик, два поліна і портрет Сталіна тай поїхали.

Зайшли ми в „Загс", зареґіструвалися, значить. Поздоровив нас урядник з законним шлюбом. Баба так розмякла, що аж перехрестилася.

Їдемо до хати. Я поганяю коняку, кваплюся, а бабочка моя на скринечці трясеться і пляни розводить — як жити будемо, та біля чого поратися, та не вадилоб, мовляв, в лазню піти — три роки не ходжено.

Вкінці приїхали.

— Вилізайте! — кажу.

Вилазить бабочка з воза. Та дивлюся: якось то не інтересно вилазить — боком і немов би кульгала на обі ноги. Фу, ти, думаю, бридня яка!

— Що би, — кажу — бабочко, немов кульгаєте?

— Та ні, — каже — то я так кокетничаю.

— Та як же, змилуйтеся, так? Тож діло серіозне, якщо кульгаєте. Мені, кажу, в хозяйстві кульгати не треба.

— Та ні, — каже, — то трошки на ліву ногу. Пів вершка, каже, всього й недостає, а в сантиметрах і того менше.

— Пів — кажу — вершка чи вершок — то, кажу, шкода балакати. Пора, кажу, гаряча, — міряти не доводиться. Та, кажу, то неможливо. Ось і воду понесете, — розхлюпаєте. Даруйте, кажу, — ошукався.

— Ні, — каже — діло закарбоване.

— Як закарбоване, кажу, то щож робити. Пора гаряча, довго говорити не приходиться. Все, кажу, підходить: і пика ваша мені подобається, і літа — тисяча вісімсот вісімдесять шість. Почекаємо до осени, а там побачимо.

Тут, вона почала кричати, матюкатися, звичайно не без того, що й чубитись полізла.

— Я, каже — вашого брата знаю. Поки літо добрий, а в осени захочеш розводу. Але я не з таких, що даються обдурити. Вези, каже, назад!

Сіли ми на віз і поїхали. Тільки не доїхали ми, може й семи верстов, як взяла мене страшна досада.

— Пора, думаю, гаряча, балакати багато не доводиться, а тут, будь ласка, розвозити відданиць по домах.

Скинув я з воза її пожитки і дивлюсь, що буде. А бабочка не всиділа і за стаками зістрибнула. А я обернув коняку і до ліса.

І на тому справа покінчилася.

Як вона додому добилася зі скринею і периною, мені невідомо. А проте добилася. І за рік заміж вийшла. А тепер при надії. А мені ось Бог другу послав.

М. Зощенко.

ВІД 1. КВІТНЯ ЦЬОГО РОКУ ДО ЧАСУ ВІДБУТТЯ 21-ШОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ КОЖНА ДЕЛЕГАТКА Й КОЖНИЙ ДЕЛЕГАТ ПОВИННІ ПРИЄДНАТИ СОЮЗОВИ КОЖНОГО МІСЯЦЯ НЕ МЕНШЕ ЯК ОДНУ НОВУ ЧЛЕНКУ ЧИ ОДНОГО НОВОГО ЧЛЕНА

Спішім їм із негайною поміччю

Редактори торонтонського пробольшевицького „Українського Життя", яке є речником так зв. Т-ва Канадських Українців (ТКУ), викрили велику „тайну". Вони довідались, що Комітет Українців Канади (КУК) дістав урядовий дозвіл на переводження грошової збірки між українцями в Канаді. Цей „Фонд Допомоги Українців Канади", пишуть ті редактори в „УЖ" з 29. березня, має бути вжитий „для того, щоб рятувати зрадників, квіслінгів і запроданців українського походження, які служили гітлерівцям, від гніву українського народу". Підкреслюючи, що всіми скитальцями-українцями на заході, які вже визволені зпід націстів, „опікується радянський уряд", редактори „УЖ" кричуть, щоб не дати „ані цента квіслінгам".

Нашим читачам вже відомо, що фонди з вище згаданої грошевої збірки між канадійськими українцями мають бути вживані, в порозумінні з Канадійським Червоним Хрестом, на допомогу українським людям у їх нужді поза межами рідного краю, як це подається в обіжному закликові Фонду Допомоги Українців Канади. Отже гроші зо збірки мають іти на допомогу українцям скитальцям, яких воєнні обставини викинули поза межі рідного краю, а теперішні советські практики відстрашують вертатись домів.

Ті скитальці — це не квіслінги, не зрадники й не запроданці українського народу і не гітлерівські прислужники, як хоче їх представити редактор торонтонської пробольшевицької ґазети. Це велика частина споміж міліонів українських людей, забраних німцями на примусові роботи на захід, споміж воєнно-полонених бувших членів сов. армії, бувші заможніші селяни, культурні й інші громадські працівники, бувші советські засланці, які опинились у польській армії Андерса, рятуючись від нужди й смерті в советських каторгах. Це українські чоловіки, жінки і діти. Це українці, яким большевики можуть поставити лише один закид, а це, що вони не хочуть бути москво-большевицькими рабами або жертвами.

Як вже сказано, багато українців-скитальців не бажають вернутись домів тому, що відстрашують їх від того теперішні большевицькі практики в Україні. Які це практики? Виселювання на московську північ тисячів українських людей тільки за те, що вони належали до заможнішої селянської верстви, або до національно-активної інтеліґенції, або попросту тому, що вони непевні для большевицького режіму, чи москво-большевицького імперіялізму. Розстріл людей на самий донос, що в часі німецької окупації України вони працювали на українському культурно-освітньому, мистецькому чи господарському полі і т. п.

Поворот на рідну землю в цьому часі був би для таких скитальців крайно небезпечним кроком і тому вони не бажають вертатись. А згадана большевицьким редактором „опіка радянського уряду" означалаб погибіль для них.

Ось для таких українців-скитальців твориться Фонд Допомоги Українців Канади. Це чисто гуманітарна, добродійна акція. Вона також конечна і наглядна, бо нужда й голод вже переслідують тих нещасних людей, наших братів і сестер по крові. Також можна бути певним, що ті протиукраїнські чинники, які хотілиб фізично знищити тих скитальців, докладатимуть старань, щоб нужда й голод їх доконали. Такі чинники оце вже відозвались на сторінках згаданої пробольшевицької ґазети.

Людським і українським обовязком наших людей у Канаді є дати сильну відсіч тим звироднілим типам, які бажалиб недопустити до того, щоб українці Канади дали поміч згаданим українцям, які скитаються без засобів до життя не тільки в краях західної Европи, але і в Африці, в Мексику та інших краях. Успішна відсіч може бути лише тоді, коли кожний українець і українка, кожна українська родина в Канаді — зложить по змозі якнайбільший даток на Фонд Допомоги Українців Канади. Датки треба слати якнайскорше, бо справа наґла. Не можна зволікати зо складанням датків, тому що — як сказано — нужда й голод вже схопили тих скитальців у свої обняття. Вони просять помочі-порятунку від нас! На їх крик рятунку поспішім їм із негайною й щедрою поміччю! Даймо відсіч тим виродкам, які в своїй лакейській службі для ворогів українського народу бажалиб заглади для тих українців-скитальців, яким людська гідність і українська честь наказує радше стати безпритульними еміґрантами, як добровільно піти під ніж ворога, або за пощаду життя платити йому рабською службою на шкоду українського народу. —(„Новий Шлях").

ка — це порядкуючий чинник, що може завести лад і згоду в товариствах. Її любляче серце не хоче визнавати партійних міжособиць. Воно прагне тільки допомогати, опікуватися та любити всіх українців, які на те почесне слово заслуговують.

Для згуртування вужчого чи ширшого кола українців, жінки можуть створити клюб, де в культурній обстанові моглиб зійтися люди, що відчувають потребу провести вільний час у милій, товариській атмосфері.

Ми знаємо, яку велику ролю відограють т. зв. „сальони" в політичному житті народів. Серед українців у Парижі, на жаль, немає ні одної людини, яка малаб відповідне приміщення, де можна булоб прийняти більшу кількість гостей, — а якби треба було — і чужинців. Колиж створити такий т. зв. „клюб", то невеличкими засобами та жіночими руками можна влаштувати щось справді миле й затишне, хоч без претенсій на великопанський „сальон", зате зі смаком і в українському чудовому народньому стилі, а стиль заступить багатство.

Ось нашвидкуруч накреслені питання, що ними повинніб поцікавитися наші жінки. Ми навмисне не торкалися тут ніяких великих і славних завдань які вже перед нами виконували наші попередниці. Почнімо від малого, а слідом за цим виринуть інші, більші, важніші речі. Життя само накине нам завдання! Треба тільки почати! Продовжуймо світлу традицію наших попередниць! Хай наша праця дрібна, незначна, буденна! Та тільки не допускаймо до того, щоб майбутній історик згадав наше існування білою плямою.

Люба К—а.

ВЖИВАЛИ ОСЬ ТАКИХ МОЛОДИХ ХЛОПЦІВ. — Це німецькі хлопці, в віці від 14 до 15 років, що попали в американський полон, бо були приділені до націстівських проти-літакових гармат, які вони обслугували. Кожний з хлопців мав військову книжечку, що вказувала, що він є на військовім жолді.

КОМУНІКАТ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

Ч. 3.

ЯК РОЗУМІЮТЬ ПОМІЧ НАШИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

Залучаю чек на суму $15.54, які зібрано в церкві св. Володимира в Смітвіл, Па., по своїх силах.

Нехай і ця лепта, хоч не велика, буде невимовною перед Богом і українським народом.

о. С. Гривнак.

Філядельфія, Па.

В прилозі посилаємо $35.00 від Централі Союзу Українок Америки, та бажаємо повного успіху у Вашій праці.

О. Лотоцька, голова.

Манчестер, Н. Г.

Дня 11. лютого відбулись у нашій громаді загальні збори у справі допомоги нашим жертвам війни. На зборах о. Фецко перечитав Комунікат У. А. Д. Комітету. Зібрані на салі відчули біль за своїх рідних, де не один з наших людей гине з голоду.

На зборах ухвалено вибрати місцевий комітет для ведення збірок. В склад комітету ввійшли: о. С. Фецко, предс.; Мик. Маркс, містопредс.; Марія Буняк і Марія Хруняк, секр.; Петро Кухар, кас. Контроля: Павло Хомяк і Волод. Бривка.

В залученю чек на $183.00 від дійсних і спомагаючих членів.

о. С. Фецко, предс.; **Петро Кухар,** касієр.

Джерзі Ситі, Н. Дж.

Пересилаю з коляди	$160.45
та членських вкладок	25.00
Разом	$185.45

Бог Вам помагай. Ми з Вами.

о. В. Лотович.

Вілемантік, Конн.

З нагоди приїзду з фронту відомого нашого громадянина Т. Лемішки (технік-сержант), ми спільно забавились та при тій нагоді згадали і нещасні наші жертви війни. На внесення переведено збірку, яку в сумі $52.00 пересилаємо до У. А. Д. Комітету та бажаємо Вам повного успіху.

Василь Гірчиця.

Гемтремк, Міш.

Пересилаємо нашу місячну жертву в сумі $125.000, а саме $100.00 прихід з забави, а $25.00 членські вкладки.

Роботу продовжуємо!

Йосиф Крупка,

За Тов. Помочі Укр. Справі.

Найстави, Філядельфія, Па.

В залученю пересилаємо $35.00 як дар відділу 48 Союзу Українок Америки:

В теперішну хвилину кожна наша громада повинна перевести у себе збірки, щоб хоч в части дати поміч жертвам війни нашого поневоленого народу.

Бажаємо Вам успіху, а ми будемо помагати по змозі наших сил.

Ева Мандро, заст. секр.

Бриджпорт, Конн.

В залученню посилаю чек на $107.00, як щедрівка з української православної церкви Покрови Пречистої Діви Марії. Щедрували наступні: п-ні Кат. Нижанківська, Текля Бек, Кат. Кирилюк, Марія Наумець; карами їздили Стефан Левкович і Стефан Сливінський.

Жертвували такі по $5: Анастазія Ганчар, Анна Чорнявська, Анастазія Бих, С. Даценко; по $3: Й. Підлуцький, Т. Красіцький, Й. Пастушенко; по 2: А. Боський, В. Велиток, С. Іващишин, С. Сливінський, В. Пундяк, Марія Лучанська, Меланія Будник, Ф. Шідловський, М. Фіняк, С. Папроцький, Кат. Нижанківська, Текля Бек, М. Ницак, Я. Велиток, М. Галькевич, Е. Кирилюк, Анастазія Глива, Кат. Максимів; по $1: Й. Волк, Матрона Кучма, В. Щербанюк, Естел Беретт, Г. Валковський, Марія Велигорська, Кат. Гошовська, Г. Бакай, В. Глива, С. Монюк, М. Шиманський, М. Ячишин, Олена Прунишин, Вар. Глива, І. Шевчук, Анна Бойко, Анна Шурко, Параскевія Литвин, П. Сливінський, Емілія Демчак, М. і Мокрина Чапля, Евгенія Мод., Т. Дмитришин, О. Кобрин, М. Щербатюк, Д. Постоловський, М. Мандрона, Марія Ткалець, Марія Паращак, М. Мороз, Анна Запшалка, І. Загачевський, П. Глива, В. Мушак, Кат. Куцляк, Н. Н., Н. Н., Анна Ватер, Агафія Ватер, Параскевія Бойко, Муравська; решта дрібними.

Т. Бек.

Усі жертви та членські вкладки посилайте негайно до:

United Ukrainian American Relief Committee
847 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

За реалістичний погляд на Японію

Дивно це вражає, коли хтось закликає до реалістичного погляду на дійсність американців, котрим інші нераз закидають наскрізь реалістичний погляд на світ та доведений інколи до карикатурности практицизм. А прецінь від цього почав оноді свою промову на одному святі в Ню Йорку ґенерал Джозеф Стилвел, командуючий ґенерал сухоземних сил американської армії. Промова відносилася до ситуації на Пацифіку, а спеціяльно до війни з Японією.

Передовсім з нашої практики з Німеччиною, говорив ґенерал, — ми повинні набрати переконання, що всякі такі розрахунки на скорий конець війни не мають реальних основ. Досвід американців з японцями не вказував би на щось інше, себто й японці, подібно як німці, здібні битися довго, хоча всякі дані вказують їм на те, що їх боротьба не має виглядів на виграну.

Правда, ми поробили в цій війні з японцями поважні добутки. Американські бомбовики знищили багато повітряних та морських баз японцям. Правда, вони знищать певно ще більше. Можливо, що Росія встряне в боротьбу та поможе Америці скоро японців докінчити, одначе не дивлячися на всякі подібні можливости не можна зовсім певно розчисляти, що ми виграємо скоро війну з японцями, як це кажуть, з одною рукою на плечах.

Ґенерал Стилвел пригадував, що Пацифік, на котрому ведеться аме[illegible] японська війна, це кольосальний простір, що з природи вимагає часу на виконання потрібних воєнних маневрів. До того ворог певно не належить до таких, на яких можна дивитися згори. Це твердий ворог; і кожний з осібна і всі вони разом. І цього ворога є ще багато. Сказав ґенерал: „Не дивлячися на те, що ми японців багато вбили, їх нині є ще більше, ніж було, як вони з нами війну починали".

Зогляду на те, замісць закладати руки на плечі в надії, що війна з Японією на закінченню, краще засукати рукави й пильною працею помогти воякам і маринарам, що важко воюють зо завзятим ворогом, для довершення цеї перемоги, яка колись певно прийде, але певно аж по наших найкращих зусиллях.

COMDR. JAMES HAILE MINI, U.S.N., already holder of a D.F.C., has been awarded a Navy Cross for leading a flight of carrier planes against the Japs in the Philippines. He so deployed his command that they severely damaged six major combat vessels. Despite heavy anti-aircraft fire, he made an accurate bomb-run on a battleship, scoring a direct hit with a 1000-pound bomb. War Bonds helped pay for the planes and bombs that enabled the Manila-born officer to render that foe ineffective. His home now is at Vallejo, California.

U. S. Treasury Department

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, О.

Шевченкові поминки.

Дня 25. березня відсвяткувала українська католицька парохія Шевченкове Свято в У. Н. Домі при переповненій галі й з гарною і добре виведеною програмою.

Як [illegible] на сцені стояли хлопчики і дівчатка з місцевої парохіяльної школи, що остає під зарядом СС. Василіянок. Залунали звуки американського гимну, який публика вислухала стоячи. По цім предсідник парохії, гр. Володимир Гавриляк вказав на вагу і значіння свята, він теж сповняв уряд майстра церемоній, анонсуючи кожну точку програми.

На діточі продукції склалися співи і деклямації, переплітані із собою. Поклін Тобі, Тарасе, Взяв би я бандуру, У горах Карпатах. На переміну зі співами деклямували хлопці й дівчата. Діточу часть програми закінчили дівчатка, прибрані в народні строї, вправами лентами при звуках фортепіяну.

Коли дивитися на цю дрібноту, той весняний квіт нашого народу, з яким переняттям і повагою вони всі співали і деклямували, то серце дріжало з радости і втіхи, що остане по нас нове покоління, виховане у любові до рідної мови, церкви і народности. Праця СС. Василіянок в цім напрямі є неоцінена.

На другу часть програми склалися чотири промови. Промова п. А. Цурковського була на тему Тарас Шевченко як поет і як письменник. Бесідник ілюстрував свою промову численними цитатами із творів Тараса, кладучи головний натиск на його другий заповіт: „Свою Україну любіте" та вказував словами Шевченка, як це сповнити. Промови вислухали слухачі дуже уважно.

Другий промовляв п. Евген Рогач. Почав свою промову по українськи, а головну тему розвинув по анґлійськи в користь цих молодих, що краще розуміють анґлійську мову. За тему своєї промови узяв Шевченкові слова: „Коли й ми діждемось свого Вашингтона".

Третю промову виголосив о. Рошко на тему Тарасових слів „Та не однаково мені". Бесідник звернув головну увагу на це, що тепер всякі ступайки присвоюють собі Тараса і стараються використати його культ для своїх брудних, партійних цілей. Доказував, що большевики безчестять память Тараса, присвоюючи його собі, намагаючися викривити його ідеї для своїх цілей.

Четверту промову по анґлійськи виголосив адвокат Іван Тарас Білинський, як особистий представник мейора міста Клівленду.. Подав життєпис і терпіння Тараса та підчеркнув, що його память ніколи не загине.

На третю точку програми склалися хоральні співи місцевого церковного хору, та сольові виступи. Хор був дівочий, бо по причині війни всіх хлопців забрано до армії. Цю точку почато молитвою: Боже вислухай благання, яку приявні вислухали повставши з місць. Наступали: Заповіт, Реве та стогне, Зійшов місяць, зійшов ясний та В городі цвила рожа. У співі Зійшов місяць, зійшов ясний, деклямував при акомпаніяменті брумхору молодий Василь Когут. Хори переплітано сольовими виступами і деклямаціями. Деклямацій було дві: Три шляхи, виголосила Гелена Будованець та Розрита могила, віддеклямувала Софія Швед. Сольо тенорове милим і дзвінким тенором відспівав Василь Когут. Два дуети на сопран і альт, а саме Люблю дивитись і В гаю зеленім відспівали панни Софія Гуменюк і Елис Чубінська. Хоч хор дівочий звичайно не робить такого враження, як мішаний [illegible], та тут, під вмілою батутою п. Льва Кухтина, місцевого учителя, треба признати, і то без пересади, що виступ хору, дуети і сольо зробили дуже миле враження. Видно учитель і управитель хору доложив усіх сил, щоб серед теперішних трудних обставин гідно відсвяткувати память Тараса. Оця подяка, яку йому і хорови при кінці цеї точки зложив о. декан Ґресько, слушно і вповні належиться.

Отець декан вказав теж на страшну нужду, що її тепер переживає наш нарід і візвав приявних до жертв на У. А. Допомоговий Комітет. І публика відповіла на цей заклик, як пристоїть зробити на Шевченківськім святі. Зібрано упродовж кількох мінут суму $238.-78 на У. А. Допомоговий Комітет. Як підчеркнув п. Рогач, це є найбільша жертва, яку одержав комітет до тепер з нагоди подібних свят.

На закінчення свята місцеві танцюристи дали дві точки: паночки Гелена Будованець, Бленч Бзова і Стефанія Коваль з правдивою грацією відтанцювали „Козака" та „Гуцулку", а молодий Василь Коваль „Чумака". Цей останний танець був виведений з правдивим артизмом і не диво, що на невмовкаючі оплески він мусів його повторити. Танцюристкам приґравала на акордіоні панна Марія Сушельницька.

Гимном Ще не вмерла Україна, відспіваним хором і всею публикою, гідно закінчено це свято.

Жертвували по $5: о. Д. Ґресько, о. В. Рошко, адв. І. Білінський. По $2: М. Колодій, Анна Коберська, А. Янчак, Д. Шмаґала, Павлина, В. Гузіль, Зофія Чубінська, Анастазія Меґас, Николай Задерецький. По $1: І. Денеґа, Н. Сикут, Ольга Когут, Йосифина Цьобан, Поніль, Л. Котович, А. Дитій, Марія Будованець, Марія Кавалець, Д. Хримейко, М. Капраль, В. Бзовий, Ґордій, П. Головчак, М. Когут, Анна Капраль, В. Гавриляк, Д. Кавалець, Швед, Марія Лучка, Т. Бандура, С. Добуш, М. Бобечко, Бронислава Шмаґала, Ева Лялюк, Катерина Ґабрівська, В. Форемний, Марія Добуш, Янівський, Анна Банас, Мартинюк, Д. Загута, Гальчищак, Білецький, Катерина Терлецька, М. Кнап, Юха, Клипчак, Марія Базар, Т. Баран, А. Цурковський, Кальницький, Стадник, С. Бобко, Анна Бойко, Ґ. Брикайло, Шушельницька, Різун, С. Митросевич, Яґело, Катерина Кедьо, Розалія Качмарик, С. Ґнот, Марія Білий, Катерина Галущак, Д. Підсадний, Серняков, Стефанія Задерецька, Фецишин, В. Гуменюк, Анна Ломиш, Кальницька, Анна Швед, І. Волошин, В. Сарахман, Розалія Денеґа, П. Пацула, Д. Даруш, Юлія Якубек, В. Цьвірчак, С. Мікета, М. Качковський, Розаля Кокоц, М. Страп, Олена Брикайло, Когут, М. Бусько, Й. Хміль, С. Кочко, Т. Пиндур, Врубель, Бобечко, Й. Керик, Пригода, Розалія Кальницька, І. Телеп, Марія Саврон, Бучківська, Мельник, Гудьо, Текля Янчак, П. Мовчко, Анна Антонишин, Юлія Ганчарик, Іванчук, Яким, Катерина Савчин, Вербінський, Юрик, І. Сподар, Т. Федорчак, Д. Краіло, С. Паливода, Марія Коростинська, Т. Коростинський, А. Жук, І. Панчак, Теодора Турчик, Домініка Мізенко, Домініка Романович, М. Савчак, Купчик, Павлюк, Марія Плебанська, Марія Мука, Мельник, Сенета.

ЖАРТИ

Клопіт героя.

До департаменту фльоти у Вашингтоні вбігає молодий лютенант із заклопотаним виглядом лиця. Натрапляє на старшого офіцира в службі й запитує його:

— Як я можу дістати Конґресову Почесну Медалю?

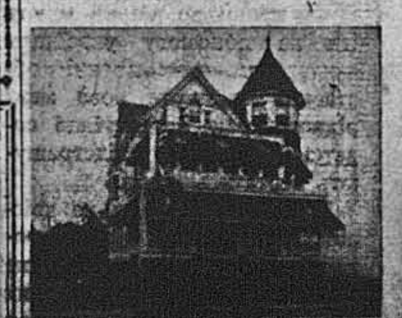
Урядуючий офіцир подивився із легковаженням на молодця й каже:

— Знаєш що, сину, пробуй полетіти літаком до Японії і збомбардувати дім японського цісаря.

Почервонів із негодування молодий лютенант тай кже:

— Алеж не про це йде. Я вже дістав був таку медалю за те, що серед обстрілу ворога я перелетів літаком до пристані Кавієні на острові Ню Бритен і врятував 15 наших вояків. Одначе я загубив цю медалю, коли був на відпустці, а тепер я хотів би дістати її копію.

На це зачервонівся офіцир, але не зо злости, а зі стиду; і порадив лютенантови, як розпочати старання, щоби дістати копію медалі.

ТАРЗАН, ч. 1166. Приятелі в ворогів.

Коли приятелі привитали його сумовито, Тарзан спитав: „Чи це так приймається приятелів?"

„Тарзан був колись приятелем всіх, сказав Ґулва. „Але тепер чуємо з його власного краю, що він став тираном".

„Але" відповів Тарзан, „алеж багато часу уплило зчасу, як я був у моїм краю".

„Не може бути двох Тарзанів", сказав Ґулва. „Отже це мусів бути ти".

Потім начальник дав тайний сиґнал своїм воякам, і вони окружили Тарзана.